

Datum
2021-05-18

Ärendenr
2021-02727

Ert datum
2021-02-22

Er referens
M2021/0092

Enheten för arbete med naturolyckor och
beslutsstödsystem (RO-NB)
Kester Gibson
010-240 5396
Förnamn.efternamn@msb.se

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av Havet och människan (SOU 2020:83)

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ser positivt på flera av Miljömålsberedningens förslag. En välmående marin miljö och god havsförvaltning minskar sårbarheter och är en förutsättning för ett långsiktigt hållbart och robust samhälle. Gällande vissa av Miljömålsberedningens förslag ser MSB emellertid behov av att lämna synpunkter utifrån myndighetens ansvarsområden enligt följande.

Åtgärdsprogram och åtgärdsarbete

MSB ställer sig positiv till att öka samarbetet med havsmiljödirektivet samt vattendirektivet. En nära samverkan finns i arbetet mellan översvämningdirektivet och vattendirektivet gällande bl.a. vattenmiljöfrågor då översvämningar både kan innebära positiv eller negativ påverkan på miljön. Havsmiljön skulle kunna påverkas av föroreningar eller näringsämnen som eventuellt kan frigöras i samband med en översvämning eller olycka på land. MSB delar Miljömålsberedningens bedömning att det behövs ett gemensamt åtgärdsprogram för havs- och vattenmiljön.

Det är en stor utmaning att upprätthålla förmågan att hantera komplexa men sällan förekommande olyckor. MSB anser att resonemanget kring olycksförebyggande åtgärder och åtgärder som mildrar konsekvenserna av olyckor samt deras betydelse för havsmiljön bör utvecklas i betänkanudet. Åtgärder som syftar till att mildra negativa effekter av stora olyckor kan bli helt avgörande för havsmiljön. Sådana åtgärder bidrar nödvändigtvis inte till löpande miljöförbättringar, och kan inte följas upp på samma sätt, men effekterna blir däremot tydliga i samband med en omfattande olycka eller händelse.

Sjöfarten och havet

Betänkanudet beskriver på ett bra sätt sjöfartens omfattning i Sveriges närområde, hur trafiken förväntas öka, samt vilken påverkan den har på havsmiljön. Risken för fartygsolyckor korrelerar delvis med mängden trafik till sjöss, och när sjöfart ökar behöver förmågan att hantera olyckor hänga med. Emellertid pågår ett stort skifte på bränslemarknaden som påverkar all sjöfart i Sverige men som Miljömålsberedningen inte i tillräcklig utsträckning beaktar. Vad dessa förändringar innebär kräver djupare reflektion, dels för operationella utsläpp men särskilt vad gäller fartygsolyckor som leder till föroreningar till sjöss. Vissa nya fartygsbränslen har visat sig vara mycket svåra att bekämpa med tillgänglig utrustning och teknik. Den förmåga som byggts upp hos Kustbevakningen, MSB m.fl. operativa aktörer är anpassad för att bekämpa fartygsbränslen som nu nästan helt fasats ut från dagens bränslemarknad. Viktigt att

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Datum
2021-05-18

Ärendnr
2021-02727

poängtera är att tillförsel av syntetiska ämnen, som tillförs t.ex. genom spill från diffusa källor eller föroreningar från fartyg, ingår i de vägledande förteckningar över belastning och påverkan på den marina miljön som kräver särskild hänsyn enligt havsmiljödirektivet. MSB:s rapport Riskbild för oljeutsläpp till sjöss¹ (MSB, 2020) erbjuder kompletterande kunskap av vilka bränslen som används idag, en överblick av möjliga framtida bränslen och ger en samlad kunskapsbild som stöd till aktörerna, t.ex. i deras arbete med risk- och sårbarhetsanalyser.

MSB delar Miljömålberedningens syn att det finns utrymme för Havs- och vattenmyndigheten att få nya uppgifter och en tydligare roll i frågor om sjöfartens påverkan på havsmiljön. MSB ställer sig positiv till de förslag som innebär ökad samverkan mellan myndigheter i frågor som rör sjöfart. Riktningen ligger i linje med Sveriges strategi för oljeskydd² (MSB, 2014). Att se över farlederna för den kommersiella fartygstrafiken i särskilt känsliga områden stämmer väl med målet att minska konsekvenserna av olyckor till sjöss.

En ny havsmiljölag

Miljömålsberedningen föreslår att riksdagen instiftar en ny havsmiljölag med syfte att uppnå de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen hav i balans samt levande kust och skärgård. Beredningen föreslår ett antal åtgärder som ska bidra till att underlätta uppföljningen, utvärderingen och rapporteringen av målen för havets tillstånd.

Förslaget betyder för MSB:s del att miljö kvalitetsmålet hav i balans samt levande kust och skärgård rapporteras till Havs- och vattenmyndigheten medan övriga miljö målen fortsätter rapporteras till Naturvårdsverket. MSB ser en risk med att ge olika miljö mål olika status i lag samt separata administrativa rutiner. Vidare behöver beredningen tydligare ange vad förslaget innebär för övriga miljö kvalitetsmålen och miljö målssystemet i sin helhet. I vilken utsträckning förslagen kommer att bidra till ett tydligt och sammanhållet regelverk och ökad samstämmighet i frågor rörande marina miljön enligt havsmiljödirektivets intentioner är oklart.

Havsmiljödata och informationssäkerhet

Miljömålsberedningen konstaterar att det finns många aktörer som behandlar havsmiljödata och att information om havsmiljön tillgängliggörs genom en mängd digitala plattformar, databaser och stödfunktioner. MSB skulle gärna se att beredningen pekar på vikten av att hantera sådan information korrekt ur ett informationssäkerhetsperspektiv. Sådana data måste behandlas utifrån ett riskbaserat och systematiskt informationssäkerhetsarbete hos berörda organisationer. Det är viktigt att de berörda organisationerna identifierar uppgifter eller verksamheter vilka är av vikt för, eller på annat sätt kan påverka, samhällets fredstida krisberedskap eller totalförsvarsplanering. Olika risker som följer av vilken data eller verksamhet som exponeras eller inte exponeras behöver identifieras, analyseras och vägas mot varandra. I den analysen behöver det beaktas värdet hos både enskild data och data i aggregerad form. Således måste Säkerhetsskyddslagstiftningens krav särskilt beaktas i dessa sammanhang.

¹ <https://rib.msb.se/filer/pdf/29425.pdf>

² <https://rib.msb.se/filer/pdf/27384.pdf>

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Datum
2021-05-18

Ärendnr
2021-02727

Vidare ser MSB positivt på förslaget att Kustbevakningen ska rapportera upptäckten av avfall, marint skräp eller annan negativ påverkan i havsmiljön då sådan information även är av intresse i olycksförebyggande syfte.

Sendairamverket och Agenda 2030

MSB anser att den ekosystemansats och ekosystembaserade förvaltningen som förespråkas skulle kunna bidra till minskade risker och ökad resiliens i samhället. MSB saknar dock en analys av förslagets konsekvenser i förhållande till FNs Sendairamverk, Agenda 2030 mål 11, Hållbara städer och samhällen, och delmål 11.5, Mildra de negativa effekterna av naturkatastrofer.

I detta ärende har vik. generaldirektör Camilla Asp beslutat. Handläggare Kester Gibson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Cecilia Looström, enhetschefen Mette Lindahl Olsson och samordnare Sonja Dobo deltagit.

Camilla Asp

Kester Gibson

